

ps

Het jaar van moeder Barbarade Wolf: 'Dat je kind overlijdt kan niet, je moet er iets mee' 24 / Zo weet je of jouw donatie echt goed terechtkomt **28** / Lips & strips **34** / Rondje Rivierenbuurt **35**

8

Dit is de achtste aflevering van de interviewserie Het Jaar van, waarin merkbare Amsterdammers terugblikken op hun 2021.

'Dan staj je daar scherven te veegen'

Barbara de Wolf (51) verloor dit jaar haar 22-jarige zoon Seb, die op 11 mei uit het raam viel van zijn studentenwoning aan de Admiraal de Ruijterweg in West. De familie begon een strijd tegen het ontbreken van veiligheidsstangen voor ramen met enkel glas. 'Je wilt je verantwoordelijkheid nemen.'

tekst Hanneloes Pen, foto Maarten Kools

In de huiskamer staat een vitrinekast met tientallen foto's van Seb door de jaren heen. Er branden waxinelichtjes. Soms vervangt Barbara de Wolf de foto's voor weer andere foto's uit de familiecollectie. Het is een soort altaar.

Vindt u het fijn om over Seb te praten?

"Ja, ik praat graag over Seb. Vorige week ging ik voor het eerst naar een etentje. Iedereen daar wist wat er was gebeurd. Je weet niet wanneer het verdriet komt, maar ze zelden: 'Geef aan als je erover wilt praten.' Mensen worden daar steeds beter in."

Op 11 mei overkwam u het ergste wat een ouder kan overkomen: een kind verliezen. Hoe kan een mens omgaan met zulk intens verdriet?

"We waren in shock. Het is zo gek als iemand plotseling overlijdt. Ik weet niet hoe je je staande houdt. Je kunt niet eens bedenken in wat voor kist je kind moet liggen. Familie en vrienden trokken praktisch bij ons in. We zijn door hen gedragen. Seb was thuis. Ik lag op de bank te huilen, terwijl vrienden hier aan het koken waren. Wat zij voor ons betekenden... Ik beseftte: er is nog iets van licht."

"We hadden een fantastische begrafenisondernemer, die zei: 'zoek hulp'. We kregen een fijne psychologe. Als je een kind verliest, word je gek. Je sterft, je brein doet gek. Het is fijn om erover te praten. Je kunt elkaar als echtgenoten kwijtraken, en dat wilden we niet."

Hielpen de gesprekken?

"Je leert heel praktisch hoe rouw werkt. Rouw wordt op

verschillende manieren verwerkt. Ik luisterde naar de podcast waarin Monique van de Ven en haar man Edwin de Vries vertellen over het verlies van hun kind. Je hoort dat er hoop is op gelukkige momenten waarin je ook weer kunt genieten. Je houdt het vol. Die meiden van ons zijn ook fantastisch."

"Nu leef ik nog op twee sporen: op die van de bodem van verdriet en die van lichtpuntjes. Maar die sporen zijn nog niet samen. Het verdriet wordt niet minder. Je moet het integreren in het leven."

U bent kort na het ongeluk naar de woning van Seb gegaan.

"We moesten kleren voor Seb voor de begrafenis uitzoeken. Het huis moest leeg en opgeruimd worden. Dan sta je daar scherven te veegen. Ik kon er niet langer dan een kwartier zijn. Het was traumatisch. Dan loop je door het inmiddels afgetimmerde huis waar Seb met zoveel liefde en plezier heeft gewoond en waar in twee seconden een einde aan kwam. Een nachtmerrie."

U kreeg na het ongeluk een telefoontje van burgemeester Halsema. Was dat een steun voor u en uw gezin?

"Ze was zo empathisch en heeft ons enorm gesteund. Zij zei ook nog dat ze ons in contact kon brengen met de ouders van de 14-jarige Pepijn Remmers, die in januari door een combinatie van drugs en koolmonoxidevergiftiging om het leven kwam. Afgelopen zomer, tijdens een dieptepunt, besloten we contact met Pepijns ouders te zoeken. Het echte gevoel van de pijn begrijpt alleen iemand die het ook heeft meegemaakt. Je bent niet bang om dingen aan hen te vragen of te zeggen."

Pepijns ouders hebben een Pepijnpad gemaakt waarbij bezoekers langs een kronkelend, avontuurlijk pad kunnen dwalen door een bos. Uw familie is na de dood van Seb de strijd aangegaan tegen het ontbreken van een doorvalbescherming, een veiligheidsstang voor het raam, en enkel glas voor de ruiten in etagewoningen. Wanneer besloten jullie dat?

"Het kan niet dat je kind overlijdt. Je moet er iets mee. Je bent zo in paniek. Je moet iets doen. Vrienden van Seb kwamen met stukjes glas aanzetten en lieten zien hoe dun het was. We besloten er werk van te maken. Je wilt je verantwoordelijkheid nemen en er alles aan doen om zo'n ongeluk nooit meer te laten gebeuren. Enkel glas op een

Terugblik 2021

Mijn hoogtepunt "Heb ik niet dit jaar."

Mijn dieptepunt "De dood van Seb."

Persoon van het jaar "Mijn meisjes."

Wat zal u het meeste blijven?

"Hopelijk de liefde die ik dit jaar heb meegemaakt."

Wat hoopt u volgend jaar niet meer terug te zien?

"Ramen zonder doorvalbescherming. En enkel glas liever ook niet."

bovenetage is levensgevaarlijk. Dat kan ieder glasbedrijf je vertellen. Via de politiek en media proberen we aandacht te vragen voor de zaak."

Het OM oordeelde dat Sebs huisgenoten geen schuld hebben aan de fatale val van drie hoog uit het raam. Volgens het OM ging er een 'onschuldige stoelpartij' aan vooraf, maar hebben de huisgenoten 'geen schuld aan zijn dood'. Wat vond u van die conclusie?

"De twee jongens werden als verdachten aangemerkt. Dat moet formeel, kregen we van het OM uitgelegd. Het was onterecht. Seb was drie jaar het ouderlijk huis uit. Hij had een fantastische tijd. De jongens waren zijn familie. Ze gingen voor elkaar door het vuur. Zij moeten hier ook mee verder. Ik vind het voor hen ook verschrikkelijk."

Hoe gaat het met hen?

"Naar omstandigheden goed."

Sebs vrienden en studiegenoten gingen eind juni in Amsterdam de straat op voor een flyeractie voor veilige woningen. Er is een socialemediacampagne opgezet onder de naam 'Hoe veilig woon jij eigenlijk'.

Barbara de Wolf

23 mei 1970, Naarden

1989-1993 Studie psychologie aan de UvA**1993-1995** O.a. verkoopster bij balletwinkel Papillon aan het Rokin en medewerker bij haar vaders bedrijf: Wolco, Almere, importeur van scheermesjes**1996-heden** Illustrator en prentenboekenmaker bij kinderboekenuitgevers als Gottmer, Ploegema en Luitingh-Sijthoff

Barbara de Wolf is getrouwd en heeft naast haar overleden zoon Seb nog twee dochters. Ze wonen in Naarden.

'Vrienden van Seb kwamen met stukjes glas aanzetten en lieten zien hoe dun het was'**Hoe verloopt de actie?**

"We hebben inmiddels campagne gevoerd in de studentensteden Rotterdam, Utrecht, Delft, Groningen en Leiden. Binnenkort gaan we naar Nijmegen. Meer dan tweehonderd mensen vallen jaarlijks uit of door het raam, inclusief een open raam. Er moet iets aan worden gedaan."

Zijn er nog reacties gekomen van verhuurders?

"Vesteda, een grote verhuurder van woningen, heeft zich direct achter onze actie geschaard. Hun huurders zonder doorvalbeveiliging kunnen hen bellen, en dan plaatsen zij meteen een stang. Maar er zijn helaas ook studenten die ons via Instagram laten weten dat hun huurder geen sjoerge geeft."

Een bevriend advocaat van de familie, Marcel Cohen, pleitte voor aanpassing van het Bouwbesluit om lage ramen met enkel glas te beveiligen met een stang en liefst ook een brede vensterbank. Jullie overwogen ook een rechtszaak aan te spannen tegen de verhuurders. Waarom zagen jullie ervan af?

"Het is handiger nu de politieke weg te kiezen. We zien

daarom voorlopig af van een juridische procedure. We hebben met ambtenaren van Binnenlandse Zaken gesproken over hoe het komt dat verhuurders zich achter het Bouwbesluit kunnen verschuilen terwijl er sprake is van zo'n gevaarlijke situatie. Als overheid heb je de plicht die wet aan te passen. Ze zijn ermee aan de slag gegaan. Het ligt nu bij de politiek."

Is er nog contact geweest met de verhuurders van Sebs woning: prins Bernhard jr. van Oranje en zijn compagnons Coen Groeneveld, Paul Mol en Menno de Jong?

"We hebben geen blijk van medeleven ervaren. Een van hen stuurde op persoonlijke titel een enkel appje, uit plichtsbesef. Dat is natuurlijk heel pijnlijk voor ons, maar empathie en medeleven zijn niet verplicht. Ze hebben inmiddels wel een stang geplaatst op twee en drie hoog en bij het zolderraam van het pand."

U gaat vaker terug naar Sebs huis op de Admiraal de Ruyterweg. Op 11 december, zeven maanden na zijn dood, was u er weer.

"Om even dicht bij Seb te zijn. Elke maand probeer ik ernaartoe te gaan. Al ben ik er slechts een paar seconden. Seb belde me soms: 'Mam, kom je me even ophalen in Amsterdam?' Dan reden we samen naar huis. Dat was altijd zo'n superfijn ritje."

Hoe kunt u omgaan met die dagelijkse pijn?

"Dit is bij vlogen ook niet te doen. Je weet op sommige momenten echt niet waar je het moet zoeken. Soms loop ik met mijn hond langs het water en dan spring ik erin. Ik wil dan iets anders voelen. Even die shock van dat koude water, even weg van die dagelijkse pijn. Ik heb dit nu een paar keer gedaan. Ik ben inmiddels voorbereid. Ik neem mijn lange warme jas mee om daarna aan te trekken."

Trijntje Oosterhuis zong tijdens de herdenkingsdienst het lied *Wij zullen doorgaan* van Ramses Shaffy.

"Dat was een boodschap naar Seb: we gaan door. Dat had Seb ook gewild. We weten hoe verschrikkelijk hij het voor ons had gevonden om dit verdriet mee te maken. Ik heb met hem afgesproken: 'Je moet me één jaar laten hullen.' Ik denk dat hij steeds naar me kijkt en zegt: 'Kom op, mam!'"

"Het is een veilige gedachte dat we eens weer bij elkaar zijn. Ik ben niet gelovig, maar dat geeft me een gevoel van verlichting. Die gedachte is heel troostend. En één ding: ik ben niet meer bang om dood te gaan."